

OBSAH

PŘEDMLUVA	2
VYHLÁŠENÍ SOUTĚŽE	3
ZPRÁVY Z OBCE	4
CESTA V DOBĚ COVIDOVÉ	7
OUCMANICE PŘED 50 LETY - ROK 1971	9
MYSLIVECKÝ SPOLEK ORLÍK SUDISLAV nad Orl.	11
DŮM č.p. 37	13
BUDE STÁT IZRAEL EXISTOVAT	
VÍCE JAK 30 LET?	16
POLIB PŮDU	25
SPOLEČENSKÁ KRONIKA	29
VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI OBCE OUCMANICE	30
OUCMAŇÁČEK ŽIJE	34
POSLEDNÍ KOVÁŘ V č.p. 45	36
NEBEZPEČÍ VZNIKU POŽÁRU	
V LETNÍCH MĚSÍCÍCH	38
Z ČINNOSTI HASIČSKÉHO SPOLKU	40
„ANO, MÁTE PRAVDU,	
VŠICHNI MÁTE PRAVDU.“	42

PŘEDMLUVA

Vážený čtenáři, začínáš číst nové číslo Oucmanického zpravodaje, pokud nepatříš do té skupiny, která začíná obsahem, případně posledním článkem. První polovina roku byla poznamenána pokračující pandemií nemoci covid-19. Vyzkoušeli jsme si řadu vládních opatření včetně lockdownu s jediným cílem maximálně omezit šíření viru vyvolávajícího nemoc covid-19. Byli jsme několikrát překvapeni některými rozhodnutími a nekonzistencí. Je to důsledek nepřipravenosti státu na podobné hrozby a velkého tlaku mnoha skupin na rozhodování. Ale upřímně, rozhodování pod tlakem umírání je velice obtížné, a jak se říká „po bitvě je každý generál“. Naštěstí se začalo s očkováním, začal klesat počet nemocných a mohlo dojít k rozvolňování opatření. Jaký bude mít tento příběh pokračování, nevím, ale věřím ve zlepšování. V životě obce došlo v první polovině roku k zastavení kulturních akcí, nescházel se Oucmaňáček, k prvnímu otevření hospody došlo až 17. května a prvním počinem bylo pálení ohně 5. června.

Josef Pavlíček

VYHLÁŠENÍ SOUTĚŽE

V roce 2022 si připomeneme 730 let od první písemné zmínky o naší obci v souvislosti s majetkem v držení Zbraslavského kláštera. K historii obce byla poslední kniha vydána v roce 2002 a proto se obec rozhodla vydat publikaci s doplněním posledních 20 let. Na obálku knihy z roku 2002 byla použita kresba našeho rodáka Aleše Jirouška. Na novou publikaci bychom rádi použili novou dětskou kresbu a proto obec vyhlašuje soutěž o nejhezčí dětskou kresbu s tématem „Naše obec dětskýma očima“ - můj oblíbený pohled v obci Oucmanice.

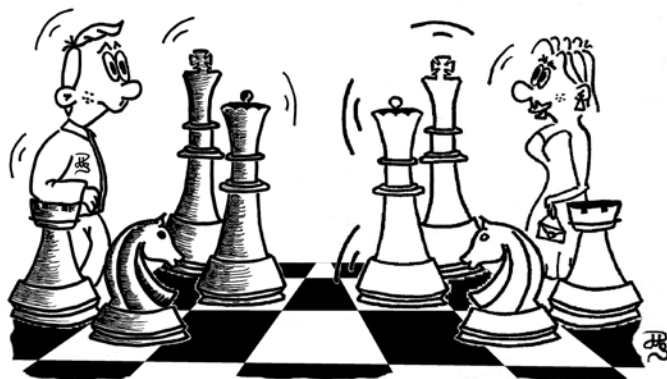
Soutěžit může obyvatel Oucmanic ve věku do 15 let. Obrázky je nutno odevzdat na Obecním úřadě do 30. 10. 2021. Formát obrázku je velikost A4. Každý soutězíci může přihlásit do soutěže jednu nebo dvě kresby. Kresba musí být osobním autorským dílem bez použití šablon a výpočetní techniky.

Všechny předané obrázky budou použity k výstavce na Obecním úřadě. Pořadatel soutěže si vyhrazuje právo použít kresby ke zveřejnění ve zpravodaji a na webových stránkách obce.

Závěrem přejeme každému soutěžícímu invenci a dobrou volbu. Každý účastník bude odměněn drobnou odměnou.

Za pořadatele

Josef Pavlíček

ZPRÁVY Z OBCE

V životě obce se děje několik projektů, které mají vliv na život jejich obyvatel. U lesa pod hřištěm je v pokročilém stádiu výstavba dočišťovacích nádrží. V průběhu prázdnin by měl být zahájen zkušební provoz. O jejich historii jsme zde už psali a určitě bude ještě mnoho důvodů a příležitostí o nich psát. Já zde jenom vyjádřím důvěru v naplnění jejich významu pro životnímu prostředí a v naši spoluzodpovědnost.

Na druhém místě zmíním rekonstrukci železničního koridoru „Ústí nad Orlicí – Brandýs nad Orlicí – původní stopa, BC“. Před několika lety byl připravován projekt na železniční tunely vedoucí údolím Tiché Orlice. Při něm se předpokládalo, že stávající trať ztratí svůj význam. Projekt byl ale utlumen a do popředí se dostal projekt na rekonstrukci stávající železniční trati. Mimochodem je to poslední úsek trati, který neprošel rekonstrukcí. Dnes se ale ukazuje potřebnost stávající trati a nových tunelů z důvodu zvýšení propustnosti železniční dopravy údolím. Předpoklady hovoří o zahájení stavby tunelů kolem roku 2026. V současné době se nás ale dotýká rekonstrukce stávajícího koridoru. Tendr na zhotovitele vyhrálo konsorcium čtyř firem v čele s firmou Eurovie. Rekonstrukce se provádí za provozu jedné koleje a vzhledem k rozsáhlé rekonstrukci železničního tělesa bude velká část přepravy prováděná po silnicích, nikoliv po železnici dle předpokladů. Pro úsek od Kontáku směrem na Choceň byla naplánována trasa přes naši obec směrem na Svatý Jiří. V Brandýse dochází ke snížení propustnosti přes železniční přejezd a v důsledku možné blokády nového mostu stojícími vozidly dochází i k zablokování únikové cesty kolem trati pro osobní vozidla. Probíhají jednání k řešení situace s drobnými úspěchy a přísliby. Pro zmírnění dopadů na naši obec vznikla mezideponie na poli před lesem a byla domluvena snížená rychlost přes obec na 30 km pro vozidla nad 7,5 tuny. Zvýšená doprava přes obec by měla trvat v letošním a příštím roce.

Dalším projektem majícím vliv na obyvatele obce je příprava výstavby sítí pro individuální výstavbu rodinných domů v lokalitě Nad rybníkem. Na projektu se pracuje už dva roky a výsledkem je devět parcel v proluce mezi čp. 35 a čp. 70. Troufám si tvrdit, že se jedná o jednu z nejhezčích lokalit pro výstavbu rodinných domů. Dnes má obec potřebná stavební povolení a probíhá výběrové řízení na zhotovitele stavby. Předpokládáme zahájení výstavby sítí ke konci roku 2021

a dokončení v roce 2022. Náklady na výstavbu by se měly pohybovat kolem 11 milionů korun. Když porovnám tuto stavbu se stavbou před deseti lety (Jižní stráž), příprava je mnohem náročnější a čelíme více výzvám. Před deseti lety jsme se potýkali s celosvětovou krizí a dnes jsme se dostali do doby silně rozkolísané pandemií nemocí covid-19. Ceny stavebnictví se znásobily včetně cen nemovitostí. Oba projekty jsou finančně pro obec ztrátové, ale věříme v návratnost v čase. Jednak v daňové oblasti, ale hlavně ve společenské. Stabilita a rozvoj obyvatel je základním kamenem rozvoje obce. Před deseti lety jsme prodávali parcely za 180 korun za metr proti nákladům cca 4,5 milionů a dnes prodáváme za 900 korun proti nákladům cca 12 milionů.

Mezi malé, ale důležité projekty bych zařadil restaurátorské práce na kamenném pomníku s Kristem na kříži a čtyřmi reliéfy. Jedná se o významný odkaz našich předků postavený v roce 1876. Předchozí restaurátorské práce probíhaly v roce 2002. Současné práce byly vyvolané poškozením jedné vložené kamenné desky v polovině pomníku. Roztržení desky způsobilo nabobtnání středového čepu rží. Pravděpodobně se jedná o původní čep uložený do síry, který nebyl nikdy rozebírán. Na zakázku bylo vypsáno výběrové řízení a smlouva byla uzavřena s panem BcA. Alešem Košovancem z Luže. Předpokládaná cena zakázky je 112.125 korun. Došlo k rozebrání pomníku do úrovně poškození a budou probíhat postupné restaurátorské činnosti. Mezi otazníky patří stav litinového Krista. Ten bude muset být prozkoumán a na základě expertizy bude navržen postup prací. V roce 2002 byla soška Krista ve velmi špatném stavu, oprýskaná, barevnost nejasná, dutina poškozena hnízdícími ptáčky. Soška byla očištěná, naimpregnovaná a vzhledem ke kvalitě povrchu bylo upuštěno od zlacení a použita barva v tmavém odstínu. Zvolená barevnost vycházela z církevní symboliky. Dnes se nabízí určitý technologický posun a prověřujeme variantu pozinkování stávající sošky a tím by mohlo být zvoleno zlacení. Termín dokončení zakázky je stanoven nejpozději do konce října 2021.

V lednu proběhla tradiční Tříkrálová sbírka ale tentokrát distančně. Co to znamená? Nechodili tradiční Tři králové po vesnici. Dobrovolníci z Oucmaňáčku rozesli časopis Charitní aktuality. Příspěvatelé mohli dát svůj příspěvek do pokladničky umístěné v prodejně anebo poslat bezhotovostně přímo na sbírkový účet. V naší oblasti organizuje sbírku Oblastní charita Ústí nad Orlicí. Zapečetěná pokladnička z prodejny byla otevřena 20. ledna 2021 a obsahovala 4.788 korun. Organizátoři sbírky vyjádřili velké poděkování a úctu příspěvatelům, že dokázali i v tak složité situaci pomoci druhým.

Na závěr se zmíním o Stezce pod korunami stromů. Na jaře se podařilo dokončit střechu altánu a její osázení sukulenty. Z reakce turistů víme, že se záměr podařil a odpočinkové místo žije. Turisté zaznamenali místo na několika webech. Na mapách.cz je označen menhir a zvlášť turistický přístřešek včetně sedmi fotek. Některé věci mohly být třeba jinak, přesto věřím v povedený projekt. Projekt byl budovaný jako komunitní a to znamená společné využívání a i udržování.

S Oucmanicemi v duši

Josef Pavlíček

poškozená lípa 28. června 2021

CESTA V DOBĚ COVIDOVÉ

Inspirací pro můj článek byl můj dobrý přítel. Ke svým letošním narozeninám si nadělal zpáteční letenku do portugalského Porta a naplánoval si svatojakubskou pouť z Porta do Santiaga de Compostela. Díky situaci spojení s pandemií covid-19 jak v Portugalsku, tak v Čechách nakonec do Porta neodletěl. Odhodlání pouť jít bylo natolik velké, že našel způsob, jak jít svatojakubskou cestu a nepustit hranice České republiky. Pro zkušené poutníky to určitě nová informace nebude, ale pro mě bylo překvapením, že část svatojakubské cesty je i v Čechách. Zvolil si nakonec východočeskou a jihočeskou trasu (všechny trasy i s mapami jsou na www.ultreia.cz). Tak vyrazil z Broumova, pokračoval před Náchodem, Jaroměř, Hradec Králové, okolo Pardubic na Přelouč, Kutnou Horu, Vlašim, Tábor, Bechyni, Týn nad Vltavou, Hlubokou nad Vltavou, Zlatou Korunu, Český Krumlov, Frymburk, až na hranice s Rakouskem. Celkem je to přes 430 km. Místy je i česká trasa značena svatojakubskou mušlí.

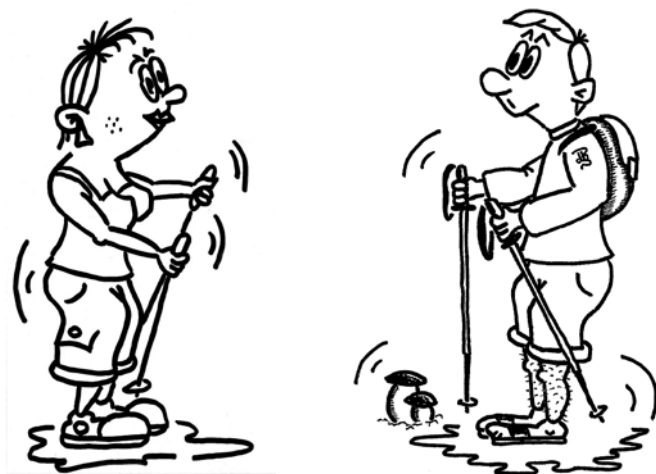
Mně to připadalo jako bláznovství, že se taková cesta možná dá jít v Portugalsku, kde je už v březnu okolo dvaceti stupňů, ale v Čechách, kdy koncem března ještě mrzlo, tak opravdu ne. Ale ukázalo se, že správná motivace dokáže člověka opravdu povzbudit k velkému výkonu. Ukázalo se mu, že je opravdu výhodné mít přátele rozmístěné po celé republice. Takže mu v době nepřízně počasí a velké únavy poskytli azyl, a tak mohl dobít energii na další cestu. Jednu zastávku měl i u nás, na Velikonoční pondělí přijel vlakem z Přelouče a pak se zase do Přelouče vrátil, aby mohl pokračovat dál. Průběžně mě informoval, jak mu cesta ubíhá.

Na fotkách, které během poutě udělal, bylo krásně vidět probouzející se jaro, a hlavně krásu přírody a její sílu.

Docela jsem se pobavila, když mi říkal, že v noci v lese je opravdu tma a že zvuky zvířat v křoví jsou v noci slyšet mnohem víc. A nejlepší mobil je obyčejný tlačítkový, protože vydrží nabitý fakt dlouho.

Obdivuji odvahu, kterou někdo má, že dokáže překročit tak moc hranice svojí komfortní zóny a vyrazit na takovouto cestu. Už jen plánování v covidové době bylo hodně náročné, protože si ještě všichni moc dobře pamatujeme, jak často se měnila vládní nařízení. Ale ukázalo se, že pokud člověk něco chce a má dostatečně silnou motivaci, což je vlastně vnitřní síla, tak nezáleží na okolnostech a způsob splnění své vize si najde.

Milena Čermáková

OUCMANICE PŘED 50 LETY - ROK 1971

Rok 1971 byl v naší vlasti charakteristický počátkem utužování politických poměrů po okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy. V Komunistické straně Československa proběhly politické prověrky, na jejichž základě bylo mnoho členů ze strany vyloučeno, zejména proto, že se stavěli kriticky k okupaci země a často také jenom proto, že se v bouřlivých letech 1968-69 nechali strhnout k prohlášením a chování, kterého sice později litovali, ale bylo pozdě. Mnozí z nich za to zaplatili ztrátou funkcí a často i zaměstnání. Byl vyvíjen i tlak na rodiny, které s KSČ nesympatizovaly nebo dokonce chodily do kostela. Dospělí z takových rodin nemohli zastávat významnější funkce a děti měly problém s přijetím na střední školy. Tento represivní přístup měl za následek vzestup nelegální emigrace a mnoho lidí tzv. „uteklo“ do zahraničí.

Je zajímavostí, že kronikář Jaroslav Müller, který velmi podrobně a pečlivě dokumentoval veškeré dění v obci (někdy i na dvaceti stranách), roku 1971 věnoval pouhé čtyři strany s velmi stručným popisem. Dovolím si na tomto místě úvahu o tom, co mohlo být důvodem takové zdrženlivosti.

Politické represe a perzekuce sedmdesátých let byly do jisté míry malou obdobou let padesátých. Naštěstí se neuskutečňovalo mučení nepohodlných a justiční vraždy jako v letech padesátých, ale věznění odpůrců nebylo ničím výjimečným a ztráty zaměstnání byly běžnou praxí. V obou těchto dobách se však vždy našla místa, kde se členové vládnoucí strany nikdy nesnížili k nelidskému chování vůči svým sousedům. Díky Bohu, Oucmanice k takovým místům patřily. V padesátých letech, kdy se stěhovali sedláci ze svých majetků do pohraničí, v Oucmanicích nenastal jediný takový příklad a obdobné to bylo i v letech sedmdesátých. Mezi členy strany bylo jistě mnoho slušných a poctivých lidí, kteří dobře věděli, že politické represe nejsou správné. Věděl to nepochybně i kronikář, a protože byl současně i slušným a sečtělým člověkem, politické dění prakticky nekomentoval. Je také třeba mít na paměti, že v této době veškeré zápisy do obecní kroniky KSČ kontrolovala.

Tento přístup může potvrzovat i popis průběhu členské schůze KSČ k padesátému výročí jejího založení. Vystoupení se zabývala především historií strany přínosem jejích členů pro rozvoj obce. O politických záležitostech a normalizaci

se prakticky nemluvalo. Na schůzi však proběhla debata o zájezdu do Sovětského svazu, kdy účastníci konstatovali přátelské vztahy k našim lidem, ale také jejich velkou skromnost, protože žijí v nezděných domech s doškovými střechami a naše stavby jsou v porovnání s tamními kolchozy přepychem. Píše i o frontách v moskevských obchodech, kam chodí lidé i ze zvědavosti, protože se tam nic nekoupí. V době, kdy se u nás Sovětský svaz nazýval zemí „kde zítra již znamená včera“, vyžadoval uvedený popis i notnou dávku odvahy.

Vysoce takticky se kronikář dotýká tématu emigrace, kdy popisuje odposlechnutou rozmluvu několika osob na autobusovém nádraží, kteří se baví o tom, jak se mají jejich „mladí“ ve Francii, aniž by jejich názory komentoval. Dokonce si dovolil i zmínku o bývalém předsedovi JZD Ing. Stehlíkovi, který emigroval do Dánska a do všech středisek družstva poslal všem ženám pozdrav k MDŽ.

A co se stalo v běžném životě naší vsky? Proběhly zde volby do MNV, předsedou se stal Jiří Vacek, místopředsedou Bohumil Marek a tajemníkem Jaroslav Čermák. 3. ledna byl také ukončen provoz pohostinství „U Vincenců“. Paní Vincencová uspořádala besedu na rozloučenou a pohoštění pro 60 občanů. Dostala mnoho dáreků a čestné uznání za vše, co pro občany udělala. Od té doby byl u Vincenců zaveden prodej lahvového piva a kuřiva. Dne 23. února rovněž proběhl v obci masopustní rej.

Zemědělce trochu pozlobilo počasí, hlavně holomrazy v lednu a únoru a poté vánicemi sněhu v březnu a také pozdními mrazy, kdy pomrzlo ovoce, hlavně vlašské ořechy. Žně pak proběhly bez problémů, stejně tak jako podzimní práce a první sních se přihlásil 17. listopadu.

JZD mělo v té době 309 pracovníků a průměrný roční výdělek byl 18 549 Kčs, což bylo o cca 3000 méně než v předchozím roce.

Tolik k životu naší obce před padesáti lety. Nebyl jednoduchý, ale díky zvykům a vztahům, které zde naši předkové zanechali, byl životem přijatelným a důstojným. Věřme, že to bude platit i dalších padesát let.

Jiří Oliva

MYSLIVECKÝ SPOLEK ORLÍK SUDISLAV nad Orl.

Nejprve něco z historie myslivosti v Oucmanicích. První honební výbor byl zvolen v roce 1867. Jak se uvádí v záznamu, který byl nalezen při opravě kapličky, kde je zmínka o tom, jak těžko byl hon zvěře vydobyt na vrchnosti. V dalších letech byla myslivost provozována v soukromých honitbách, tehdy se lovalo podle návrhů nájemce revíru a vlastníků pozemků. Dle honebního zákona z roku 1912 příslušela oprávněnost k vlastní honitbě majiteli pozemků, které jsou souvislé a mají výměru nejméně 115 ha. Nešlo lovit libovolně, ale zákony v té době bylo stanoveno období lovu a šetření jednotlivých druhů zvěře. Například slepice tetřevů a tetřívků byly hájeny celoročně.

Po druhé světové válce vznikly Lidové myslivecké společnosti a od roku 1962 vlivem slučování zemědělských družstev zde vznikly sloučením lidových mysliveckých společností myslivecká sdružení, a to MS Nový Jiří zahrnovalo obce Nový Jiří, Loučky, Lhota Zářecká a Oucmanice. Dále MS Sudislav nad Orlicí včetně Jehnědí a Hrádku. V roce 1978 byla tato MS sloučena v jeden celek a transformací v roce 2016 vznikl současný Myslivecký spolek Orlík Sudislav nad Orlicí.

Spolek má v současné době 32 členů a hospodaří v honitbě o výměře 1980 ha. Honitba je pronajata na 10 let od Honebního společenstva Svatý Jiří založeného vlastníky pozemků v roce 2002. Sídlo spolku je na Myslivně v Sudislavi nad Orlicí, která byla vybudována svépomocí na místě bývalé drůbežárny a slouží jako zázemí pro spolkovou činnost a pořádání mysliveckých akcí.

V zimním období se členové věnují hlavně příkrmování srnčí zvěře senem a granulami z obilí. Každý člen má přidělen svůj krmelec, o který se stará. Dále

je vykonávána řada činností jako údržba a výstavba mysliveckých zařízení, krmelců, posedů, údržba myslivny apod.

Odměnou za práci myslivce je lov. V současné době, kdy drobná zvěř jako zajíc, bažant a koroptev z přírody prakticky vymizela, je předmětem odlovu zvěř spárkatá, a to srnčí a prase divoké. Pro zajímavost uvádím, že v roce 1969 bylo uloveno jen v MS Nový Jiří, kam patřily i Oucmanice, celkem 210 zajíců a 85 bažantů, 11 koroptví, 26 králíků, 27 holubů a 17 ks zvěře srnčí a pokud se objevilo divoké prase, tak to bylo považováno za mimořádnou událost.

V současné době jsou to divoká prasata, která se v posledních letech značně rozšířila a způsobují škody na zemědělských porostech, proto je na tuto zvěř zaměřena pozornost a snahou myslivců je snížit stavy na rozumnou výši.

Pro veřejnost v rámci propagace myslivosti pořádá spolek již tradiční myslivecký ples. První ples byl pořádán v roce 1979 v Jehnědí, od té doby byly pořádány plesy v Chocni, Oucmanicích, Brandýse a v poslední době opět v Jehnědí kde byl již 37. ples 31. 1. 2020. Pořádání letos přerušila epidemie koronaviru, doufám, že se na plese opět sejdeme v lednu 2022. Dále pořádáme Myslivecký den u Myslivny na Sudislavi, který bychom chtěli po přerušení letos pořádát dle situace v sobotu 7. 8. 2021. Připravena bude myslivecká kuchyně, střelba ze vzduchovky, výstava hub, a hlavně dobrá nálada.

Z dalších činností je to účast našich členů na střeleckých soutěžích, kde se umísťují na předních místech. Zároveň řada členů pracuje ve střeleckém klubu,

kde na střelnici v Mostku byla zbudována malorážková střelnice včetně běžícího terče.

Toto je jen krátký přehled činnosti myslivců v zázemí naší obce a do příštího období doufám, že současná těžká doba pomine a budeme se moci sejit na akcích pořádaných myslivci.

František Motl

Foto: střelba na běžící terč při mysliveckém dnu.

DŮM č.p. 37

Letos jsme oslavili 204 let držení domu jedním rodem v mužské linii. Ale popořádku. První záznam je z roku 1794, kdy majitel usedlosti čp. 14 z rodu Tomášů přenechal synovi Václavu Tomášovi chalupu čp. 37. Rod Tomášů byl pokračovatelem významného rodu obce a předpokládá se, že jeden předek v době 30leté války schoval na třech různých místech rodinný poklad. Jeden z pokladů byl nalezen v roce 1918. Ten největší poklad stále čeká na nálezce a pověst praví, že se nachází na poli mezi „dvěma věčnými pařezy“. Legenda praví, že poklad vyoře oráč, který bude mítí stříbrem kovaný postroj a bič a bude na tomto místě orati v týden pašijový, do té doby ho prý žádný nenalezne. Ale zpět k domu. Vašek Tomášů postoupil domek v roce 1817 svému zeti Janu Pavlíčkovi. Co na místě domku stálo před touto dobou nevíme. Podle Josefského katastru z roku 1788 zde ještě žádná stavba nestála. Na základě Císařských povinných otisků z roku 1839 víme, že v místě dnešního domu stála trojboká chalupa s otevřeným dvorem na sever. Hlavní křídlo podél silnice bylo částečně už kamenné (zeď k silnici byla kamenná a zbývající ze dřeva), stropy byly povaly. V polovině křídla se nacházel vstup do domu od silnice s dělicí chodbou, doprava byla obytná část a doleva hospodářská část. Boční křídlo na východní straně sloužilo jako hospodářská dřevostavba, boční křídlo na západní straně jako průjezdná stodola částečně podsklepená. Střechy byly všechny doškové. Pálenou střechu mělo v té době jen několik domů v obci, i když první ohňový patent vydala císařovna Marie Terezie v roce 1751. Obytnou část tvořila jedna velká seknice a chodba. V chodbě stála chlebová pec. Zdrojem vody byla vodárna a v poli před domem rybníček. V druhé polovině 19. století dochází k modernizaci domu. Došlo k přistavění výměnku s druhou vodárnou na severní straně dvora. Křídlo na východní straně bylo zbouráno a nahrazeno sýpkou (sroubkem). Byl zazděn vstup od silnice vprostřed křídla a nově byl vstup do domu za východním štítem křídla podél silnice. Vešlo se do čtvercového dvora s hnojištěm a podél budov byl chodník z cihel. Později bylo hnojiště zrušeno a dvůr vydlážděn pálenou cihlou. Uprostřed dvora se vcházelo do stavení. Stavení vévodila větší předsín, kde po levé straně byla skříň s funkcí příruční spižírny, za ní se nacházel vstup do světnice a dále stála chlebová pec. Uprostřed byl kotel na vaření povidel. Na pravé protilehlé straně byl vstup do komory a vpravo od vstupu bylo schodiště do sklepa. Ke změně střešní krytiny z doškové na pálenou tašku došlo v roce 1913. Při vstupu do světnice po pravé straně byla kachlová kamna s lavicí, vedle

stál stůl rovněž s lavicí a postel. Lavice stála pod jediným oknem na této straně směrem na Svatý Jiří. Na levé straně za dveřmi byl věšák, příborník, dveře do pokojíku, za dveřmi pokojíku pokladna kampeličky a postel. U protilehlé strany byly dvě postele a mezi nimi stál otoman se stolem. Světnice byla původně nepřepažena s rozměrem 6 x 7,5 m.

V roce 1925 byl výměnek přestavěn na chlív pro hovězí dobytek a prasata. Ve stejné době došlo i ke změně stropů v jižním křídle za klenbové (cihelná klenba zakotvená do kolejnic). Za západním křídlem byl zřízen žentour. K další změně došlo v roce 1939, kdy byla rozšířena obytná plocha v křídle u silnice o dvě místnosti. Po válce v letech 1951 a 1952 došlo ke zbourání sroubku a nahrazení chlívem pro prasata, k jižnímu křídlu byla v roce 1951 přistavěna kolna na nářadí a v letech 1963 až 1964 došlo k odbourání velké seknice v křídle u silnice a prodloužení východního křídla o novou obytnou část.

A jak se žilo v takové menší hospodářské usedlosti? V osmnáctém století ovlivnilo život na venkově několik reforem za vlády Marie Terezie. „V souvislosti s vyměřením daňového zatížení poddaných a potřeby zjistit údaje o lidském výrobním potenciálu bylo roku 1754 provedeno první sčítání lidu v habsburské monarchii. Dne 10. března 1770 byl vydán patent na soupis lidí, tažného dobytka a domů kvůli provedení reorganizace vojenských odvodů tak, aby nebyl ohrožen hospodářský vývoj jednotlivých částí monarchie. Sčítání bylo provedeno v roce 1771. Počet obyvatel celé monarchie byl stanoven na 18 800 000. Z toho v Čechách bylo 2 265 867 osob, na Moravě 1 417 423 a ve zbytku Slezska se vyskytovalo 199 680 lidí. V českém království bylo napočteno 389 135 domů. Obyvatelé dostali nařízení, aby své domy očíslovali. Tímto sčítáním a zveřejněním výsledků byl dán základ k institucionálním statistickým službám. Pro zajímavost, v roce 1900 žilo v obci 223 obyvatel v 46 domech a v roce 1870 uvádí statistika 266 obyvatel (120 mužů a 146 žen), 17 kobyľ, 1 valacha, 10 hřibat, 74 krav, 41 telat, 10 ovcí, 4 kozy, 10 prasat a 19 úlů. V roce 1751 byl vydán ohňový patent, který stanovil například základní protipožární zásady při výstavbě domů, povinnost vybavit vesnice zvoníčkami a službu nočních vartýřů a jejich povinnost v případě požáru bít zvonem na poplach. Toto nařízení je považováno za počátek plošného umísťování zvonů a zvoníček na vesnicích. Dále stanovil základní zásady pro hašení požárů. Patent stanovil, že pazderny a chlebové pece mají být po straně chalupy. Do roka po vydání patentu měla mít každá chalupa zděný komín, do budoucna měla být všechna stavení zděná, s mazanicí na stře-víc tlustou. Nařízení zapovědělo střelení a vypouštění rachejtlí o svatbách, zapo-

vědělo svatojanský oheň a zapovědělo používání posvět (loje ke svícení) mimo světnice. Vrchnost měla podle patentu dbát, aby se budovalo více studní a také dolin na dešťovou vodu. Obyvatelé měli před svá stavení zasázet vrby nebo lípy. Při hašení požáru patent například stanovil povinnost rozbourat dřevěná stavení v blízkosti požáru.

Pokud se vrátím k domu čp. 37, z údajů ze sčítání lidu z roku 1870 víme, že v domě žilo 6 osob a dle sčítání z roku 1880 žilo v domě 9 osob katolického vyznání. Pokud vezmu vzdělanost, tři osoby uměly číst i psát a tři osoby jenom číst. Předpokládám, že hospodář s hospodyní a dětmi spali ve velké světnici, výměník s manželkou spali ve výměnku a ostatní spali na půdě. V chalupách nebyl vodovod, nebyla elektřina, nebyla kanalizace. Energii k ohřevu obstarávalo dřevo, pro pitnou vodu se jezdilo na Hradiště a při velkém suchu do Brandýsa z Tiché Orlice, pro dobytek se brala z vodárny a malých rybníčků. Svícení obstarávaly petrolejky a louče. V první polovině 20. století dorazily do obce některé novinky – postavil se vodovod a začala se používat elektrická energie. U Pavlíčků byla v chodbě kotlina, která mimo jiné sloužila na vaření povidel. Tradovalo se, že někteří sousedé si nosili výpěstky a společně je zpracovávali na výborná povidla. Děda psával kroniku a vedl pokladnu kampeličky. Když někdo přišel předem domluven úředně za dědou, posadil se ke stolu u pece, babička měla většinou něco napečeno, k pití se podávalo mléko nebo bílá káva. Mléko bylo neodstředěné se škrabánem. Lidé večer nemaje žádného rádia či televize, sedávali ve světnici a probírali proběhlý den, prováděli drobné opravy, zpracovávali produkty z hospodářství, v zimě se dralo peří anebo se předčítalo z novin a knih. Chodilo se na besedy a živě se besedovalo o společenském dění. Zajímavostí je, že se lidé daleko víc angažovali v různých stavovských spolcích a i v politických stra-

nách působících v regionu. Z pohledu dnešního způsobu života se dá říci, že během 20. století došlo k rychlému vývoji života na vesnici způsobenému technologickou revolucí a v posledních 30 letech informační revolucí. Je na každém z nás zhodnotit, co nám tento vývoj dal.

Josef Pavlíček

BUDE STÁT IZRAEL EXISTOVAT VÍCE JAK 30 LET?

Předpovědi budoucího vývoje určitého státu anebo impéria závisí na mnoha faktorech a na jejich interpretaci. V historické analýze je problém s neznámými faktory a se „ztrátou paměti“. Kdo si dnes vzpomene na operaci Nemesis, ve které byli v letech 1920 - 1922 zavražděni mnozí turečtí a ázerbajdžánští politici a vojenské figury, kteří byli zodpovědní za genocidu Arménů v turecké Anatolii a přilehlých územích (1915-1917) a za pogrom Arménů v Baku v roce 1918. Nelze se divit, že nedůvěra mezi Armény a Ázerbájdžánci a Turky vedla v druhé polovině loňského roku k další válce o Náhorní Karabach (mezinárodně neuznaná Artsachská republika). Tuto válku de facto vyhrálo Rusko, které vyzbrojovalo obě strany konfliktu a diktovalo podmínky příměří.

Předpovědi pro Střední východ, které jsou založené na vědeckém přístupu, jsou natolik špatné a téměř se vyrovnají apokalyptickým proroctvím, které vycházejí z křesťansko-židovské tradice, jako jsou čtyři koňští jezdci, sedm pečeti, novozákonní textů jako je Zjevení Sv. Jana, anebo byly napsány lidmi se „supernaturální schopností vidět do budoucna“, pokud taková vlastnost existuje, jako byl například Michele de Nostredame (známý jako Nostradámus).

Já bych rozdělil historicko-sociální faktory, na kterých závisí přežívání člověka na určitém území, do tří skupin:

1. Změny v životním prostředí nezávislé na jeho vůli.
2. Změny v životním prostředí způsobené jeho aktivitami.
3. Interakce mezi různými skupinami lidí.

Změny v životním prostředí nezávislé na vůli člověka

Sem patří cyklické geotektonické procesy, jako jsou například vulkanické erupce, zemětřesení, tsunami a střety mezi asteroidy a Zemí. Tyto jevy představují lokální a globální riziko vymření člověka. Bohužel současná věda dokáže předpovědět mnohdy tyto jevy pouze se statistickou pravděpodobností. Příkladem omezené schopnosti vědecky předpovídat tyto jevy může sloužit následující příklad. Na pohoří Karmel, kde v současné době žijí, před 15-25 lety bylo předpovídáno silné zemětřesení během pěti let s 95 % pravděpodobností, ale do dneška žádné nebylo.

Riziko lokálních a globálních extinkcí v důsledku geotektonických jevů není zanedbatelné. Během erupce Vesuvu v roce 79 CE zahynuli všichni obyvatelé, kteří včas neevakuovali Pompeje, Herkuláneum a další místa poblíže Neapolského zálivu. Příkladem globálních extinkcí může být „Velké vymírání“ které označuje přechod mezi prvohorním permem a druhohorním triasem. Tehdy vymřelo 96 % mořských druhů a 70 % suchozemských obratlovců (*Benton, M. J. 2005: When Life nearly died: The greatest Extinction of all Time. Thames & Hudson*).

Geotektonické procesy mohou také vyvolat hladomor a masové emigrace lidí z postižené oblasti. „Rok bez léta“ (= 1816), během kterého spousta lidí na severní polokouli zahynula hladem, byl způsoben explozí vulkánu Mt. Tambora (duben 1815) v Indonésii.

Lidstvo může snížit riziko globální extinkce osídlením život podporujících planet, tak jak to doporučil prof. Stephen Hawking (zemřel roku 2018). Do jisté míry je možné zmírnit dopad geotektonických jevů na lidskou populaci technickými prostředky jako je vybudování sítě raného varování (například v oblastech ohrožených tsunami), zákaz výstavby na pobřežní zóně, v blízkosti aktivních vulkánů a tak dále.

Izrael je vystaven globálním geotektonickým procesům částečně proto, že se nachází na Syro-afričské riftové dolině. Pokud současné geologické procesy nezmění svoji orientaci, tato riftová dolina je místem vzniku nového oceánu. Je pravda, že tento proces potrvá miliony let, ale průvodní jevy jako zemětřesení a vulkanická aktivita jej doprovázejí již dlouhou dobu.

Změny v životním prostředí způsobené člověkem a jeho aktivitami

Jádrem problému je skleníkový efekt vedoucí k podstatnému zvyšování teploty vzduchu, a to vede k mnoha změnám v našem životním prostředí. Skleníkový efekt je způsoben nadměrnou produkcí CO₂, N₂O, NO_x, CH₄ a dalších plynů, které v atmosféře pohlcují tepelné záření (albedo), které by jinak uniklo do kosmu. To znamená, že jmenované plyny fungují jako peřina, která zpomaluje únik tepelného záření. Vědci předpokládají, že v roce 2060 teplota v lokalitách jako je Doha, Dubai a další trvale převyší 35 °C.

Pravdou je, že jemné částice prachu (například síry) mohou zabránit pronikání tepelného záření do nižších vrstev atmosféry a k zemskému povrchu (jako v případě „Roku bez léta“). Globální regulování teploty vzduchu tímto způsobem je rizikové, i když je technicky možné.

Pohlcování uhlíku organickými materiály jako je dřevo stromů, není neutrální, jak se občas tvrdí. Uhlík je pohlcen a pomalu uvolněn při rozkladu dřeva. Samozřejmě, zvýšené množství dřeva v lesích a nárůst počtu extrémních klimatických fluktuací zvýší riziko samovznícení, a také může vyvolat konflikt o zalesněná území mezi lesníky, pastevci a zemědělci. V Izraeli se hodně vysazovaly borovice, které rychle rostou a dobře hoří.

Přechod na zemní plyn by měl snížit množství produkovaného CO₂ v porovnání s uhlím asi na polovinu. Hodně záleží na účinnosti spalování zemního plynu a na jeho únicích z plynovodů do atmosféry. Důvod je ten, že hlavní složkou zemního plynu je metan, který je 84x účinnější v pohlcování tepelného záření v porovnání s CO₂. Metan přežívá v atmosféře kratší dobu než CO₂.

Metan je uvolňován do atmosféry z různých zdrojů. Mimo jiné je produkován dobyt看m a anaerobní fermentací organických materiálů. Je obsažen v permafrostu, sopečných plynech a v metan hydrátu (CH₄ x 5.75 H₂O). Naštěstí se metan neuvolňuje v důsledku oteplování z tuhého hydrátu, protože ten se nachází pod velkým tlakem v hlubokých sedimentech mořského dna.

Množství kyslíku rozpuštěného ve vodě klesá v závislosti na rostoucí teplotě vody a vzduchu. Růst fytoplanktonu je korelován s rostoucí teplotou vody a jeho odumírání nadále snižuje koncentraci O₂ ve vodě a zvyšuje koncentraci jedovatého H₂S. H₂S je produkován sulfidovými bakteriemi, které prosperují v abiotických podmínkách. Příkladem může být Černé moře, které je ve větších hloubkách anoxické (= bez kyslíku a s vysokým obsahem CH₄, H₂S a dalších plynů a rozpuštěných solí).

Následkem zvyšování teploty vzduchu rychleji tají ledovce, a to vede k nárůstu úrovně mořské vody, které vede k zatopení nízko položených přímořských oblastí. Zvyšování průměrné teploty povrchové vrstvy Středozemního moře vede k imigraci tropických druhů z Krásného moře a zřídka naopak (tzv. Lessepssova migrace). Díky konkurenci z novými imigranty a nedostatečnému množství kyslíku dochází k vymírání typické středomořské fauny.

Nelze se divit, že lidé exponováni zvýšené teplotě, zátopám a hladu, bez technického vybavení pro boj s těmito jevy, se snaží emigrovat do zemí s lépe vybudovanou infrastrukturou.

Interakce mezi skupinami lidí

Střední východ je tradičním místem střetu zájmů evropských (například GB), amerických (USA), anatolských (Turecko bez evropské části), severoafrických (egyptských), a západasijských (dnešní Irán, Sýrie, Libanon a Irák) impérií. Po pádu royalistické vlády Šacha Maohammada Reza Pahlavího v Iránu (1979) se rozpadla protiarabská osa zahrnující Izrael / USA - Turecko - Irán. Nová politika Íránu, založená na náboženských principech, volá pro odsun americké armády ze Středního východu, a za likvidaci Izraele. Írán pochopil, že tyto strategické cíle sám nedosáhne, a tak postupně zorganizoval šíitskou protiamerickou osu odporu, jejíž členové jsou především Írán - Irák - Sýrie - Hamas (Gaza, pravděpodobně není členem v současnosti) - Hezbollah (Libanon) - Houthis (Jemen) a afgánští Chazarové. Vliv osy odporu narostl v posledních asi šesti letech. Je jisté, že osa odporu není dostatečně silná a bohatá, aby mohla přímo vojensky napadnout USA nebo Izrael. Proto používá metody studené války, které jsou relativně laciné.

Pravdou je, že Írán nabízel mnohokrát dohodu týkající se zákazu nukleárních zbraní na Středním východě. Možná proto, že Ajatolláh R. Chomejní (zemřel v červnu 1989) věřil, že zbraně hromadného ničení jsou zakázané islámem a vyhlásil fatvu proti výrobě, skladování a použití nukleárních zbraní. Tyto návrhy byly vždy odmítnuty Izraelem (a USA), který jako jediný stát na Středním východě má nukleární zbraně, protože nezahrnovaly také zrušení osy odporu a další strategická omezení (= de facto kapitulaci) Íránu.

Tento konflikt skončí buď nukleárně vyzbrojeným Íránem (jako jsou například Indie a Pákistán), ozbrojeným konfliktem mezi osou odporu a USA / Izraelem a jejich spojenci (Saudská Arábie) nebo dohodou o non-proliferaci nukleárních zbraní.

Současné otevírání spolupráce se státy, kde většina obyvatel jsou sunnití stoupenici islámu, především s arabskými zeměmi, může být krátkodobé. V pozadí jsou především nákupy vojenské techniky z USA jako jsou F-35 vyráběné americkou firmou Lockheed Martin a špionážní technika z Izraele. Nová administrace ve Washingtonu pravděpodobně bude revidovat prodej zbraní režimům v Saudské Arábii, UAE atd., které potlačují lidská práva. Arménie obvinila Izrael z porážky v poslední válce (2020), týkající se Náhorního Karabachu, prodejem vojenské a špionážní techniky a moderní vojenské taktiky Ázerbájdžánu. Toto nemusí znít dobře v uších politické elity USA, Francie a dalších proarménských

zemí. Toto (2020) ale, není poslední Arméno- Ázerbájdžánská válka o teritorium Náhorního Karabachu. Izrael (zřejmě v opozici proti neutrálnímu Íránu, který v rámci neutrality spíše podporoval Arménii než Ázerbájdžán) a prezident palestinských teritorií vyhlásili podporu teritoriální pozice muslimského Ázerbájdžánu. Jinými slovy, Izrael, podporuje pozici Turecka a Ázerbájdžánu proti Íránu. V současné době se Turecko snaží o navázání přátelštějších vztahů s Izraelem, pravděpodobně jako prostředek otevírání dveří do Bílého domu.

Vraždy mnoha civilů, mužů, žen a dětí v moderním Íránu nic nemění na nezákonnosti atentátu na íránského generála Qasema Soleimaniho (+9 dalších) Spojenými státy v Bagdádu (leden, 2020) a profesora nukleární fyziky Mohsena Fakhrizadeha (+ 6 dalších) v Íránu (listopad, 2020). Robert Malley, poradce Baracka Obamy, předložil, že cílem druhého atentátu, za kterým byl Izrael, bylo zhoršit vztahy mezi novou Bidenovou administrací a Íránem, a tak zabránit obnovení smlouvy o jaderné spolupráci (a otevřít cestu k ozbrojenému americko-íránskému konfliktu). Oba atentáty byly ve špatnou dobu a rozhodně nepřispějí k mírovému urovnání konfliktu mezi osou odporu, USA a Izraelem.

*Jaffa, maják
Dnes součást Tel Avivu*

Izrael, díky technologickým a ekonomickým schopnostem a způsobilostí překonat politické a vojenské těžkosti, pravděpodobně přežije klimatickou krizi jako takovou a bude existovat v roce 2051. Toto ale neznamená, že nemůže zkolabovat politicky ve spojení s migracemi z okolních zemí, které zkrachují díky klimatické krizi, z důvodů udržování význačných ekonomických rozdílů v životní úrovni obyvatel jeho nebo jím okupovaných teritorií. Mimo jiné to znamená, že Izrael ale bude muset:

- a) Vyřešit situaci Palestinců a okupovaných palestinských a syrských teritorií (Golanských výšin), a to podle mezinárodně uznávaných pravidel a zákonů.
- b) Zlepšit vztahy s Íránem a uznat jeho právo na existenci a vývoj jako jednoho z mnoha teokratických států na Středním východě.
- c) Neprodávat zbraně státům potlačujícím lidská práva (jako jsou například Egypt, Saudská Arábie a UAE).

Tomáš Pavlíček

ZPRÁVA O VÝVOJI ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ OBCE

V roce 2020 jsme celkově sebrali 102,373 t odpadů (bez odpadů s ukončenou životností - elektroodpad, baterie). Sebrané komodity za rok 2020 jsou uvedené v tab. 1.

Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek	0,002 t
Železo a ocel, kovové obaly	5,888 t
Papír a lepenka	3,107 t
Sklo	2,897 t
Barvy, tiskařské barvy, lepidla	0,033 t
Plasty	3,395 t
Biologicky rozložitelné odpady	43,83 t
Směsný komunální odpad	41,361 t
Objemný odpad	1,86 t

Tab. 1

Podle odpadové legislativy je důležitý údaj – množství směsného komunálního odpadu (směsný komunální odpad a objemný odpad) přepočteného na obyvatele. K 1. 1. 2020 obec evidovala 253 obyvatel.

$43221 : 253 = 170 \text{ kg}$. V roce 2019 byl tento údaj **164 kg**.

Jak to vypadá s náklady na odpady. Níže uvádíme **přímé náklady a příjmy vynaložené na odpady v roce 2020**.

Příjmy na pokrytí nákladů.

Vybrané poplatky	97674
Vratka EKOKOM za vytríděné složky	38247
Dotace obce	48230
Prodaný kov	4650
Celkem	188801

Tab. 2

Náklady na likvidaci odpadů.

Druh odpadu	Cena celkem	Cena za kg odpadu
Směsný odpad	87999,03	2,13
Nebezpečný odpad	1587	45,34
Objemný odpad	4771,12	2,57
Plasty	46493,54	13,69
Sklo	5106	1,76
Papír	24728,82	7,96
Biologický odpad	18116,41	0,413
Celkem	188801,90	

Tab. 3

Jaký je další vývoj?

Na konci roku 2020 byla přijata nová legislativa k odpadovému hospodářství. Hlavním cílem je snížení objemu směsného komunálního odpadu (SKO) a výrazné zvýšení úrovně třídění. Jedním z motivačních pobídek je sledování směsného komunálního odpadu přepočteno na obyvatele s diferencovaným poplatkem za likvidaci odpadu na skládce. Tabulka č. 4 uvádí poplatek za tunu zbytkových odpadů (směsný komunální odpad) a v případě překročení množství SKO na obyvatele poplatek za uložení využitelných odpadů. V tabulce č. 5 je uvedeno maximální množství SKO na obyvatele a rok v jednotlivých letech. Při překročení limitu podle tabulky č. 5 se předpokládá, že se nedostatečně třídí a ve směsném komunálním odpadu končí využitelný odpad.

Poplatkové období v roce

Dílčí základ poplatku za ukládání	2021	2022	2023	2024	2025
využitelných odpadů*)	800	900	1000	1250	1500
zbytkových odpadů	500	500	500	500	500
	2026	2027	2028	2029	2 0 3 0 a dále
	1600	1700	1800	1850	1850
	600	600	700	700	800

Tab. 4

Rok	2021	2022	2023	2024	2025
Množství odpadu na obyvatele v tunách	0,2	0,19	0,18	0,17	0,16
		2026	2027	2028	2029
		0,15	0,14	0,13	0,12

Tab. 5

Jak třídíme v letošním roce?

Přehled třídění za měsíce leden až květen roku 2021

Druh	Množství v t	Platba	Cena za kg
Směsný odpad	22,097	44715	2,02
Objemný odpad	4,58	9700	2,11
Plast	1,128	16209	14,36
Sklo	neuvedeno	3404	
Papír	1,463	12765	8,72

Tab. 6

Na ceny některých komodit má velký vliv cena manipulace a dopravy. Na plasty působí právě tento vliv a recyklační poplatek, který se odvíjí od schopnosti jeho recyklace.

Množství směsného komunálního odpadu za období leden až květen 2021 přepočteno na obyvatele a rok je **253 kg**. Ve stejném období roku 2020 to bylo **177 kg**. Z uvedeného vyplývá vzestupná tendence odpadů v popelnicích a v letošním období za leden až květen výrazný nárůst. Asi se shodneme na vlivu protiepidemiologických opatření a topné sezóny, ale je ten vliv tak výrazný?

Na závěr několik postřehů z posledního období. V kontejneru na bioodpad se objevovaly větve s větším průměrem, už vhodné na topení. Větve byly rozvětvené a nepokrácené, čímž zabírají velký objem. V kontejneru na papír byly v několika případech uloženy kartonové krabice prázdné a nesešlápnuté. V kontejneru na papír bylo větší množství krabic od mléka, tzv. tetrapaků, patřících do plastů.

Josef Pavlíček

POLIB PŮDU

Na minulý článek v nové rubrice „Příroda Oucmanic“ se mi sešlo hned několik pozitivních ohlasů, z čehož jsem měla pochopitelně radost. Děkuji! Za to teď na mě dopadla starost, jak udržet vysoko nastavenou laťku! Co s tím? Zkusím se tedy aspoň držet už jednou osvědčeného schématu a i tentokrát vám doporučím zajímavý film, nechám vás zamýšlet se nad otázkou s řešením na konci, a zahrnu vás řadou přírodovědných údajů a souvislostí. Něco z toho snad opět zafunguje. Tentokrát se na naší virtuální procházce přírodou odvážně pustíme bádát na málo probádané území. Na území, o němž mají lidé paradoxně mnohem méně znalostí než o vesmíru. Na území, kde na každém metru čtverečním můžeme najít řádově milión různých druhů organismů, a vztahy mezi nimi jsou prozkoumané jen minimálně. A ani nebudeme muset kvůli tomuto dobrodružství chodit nikam daleko. Tímto územím jsme tu totiž obklíčeni kolem dokola. Už víte? ... Řeč je o půdě. A konkrétně se zaměříme na tu, které se říká orná. K té máme v Oucmanicích vskutku blízko.

Na úvod našeho bádání si představte takový malý experiment. Vypadá asi takhle:

V první lahvi je jílovitá půda (podobná té co máme za vsí na poli), ve druhé humózní půda s kompostem, ve třetí je písek. Lahve mají odříznuté dno a dole kolem hrdla přigumičkovanou silonku, takže zemina nevypadne, ale voda proteče. Na začátku našeho virtuálního experimentu nali-

jeme do všech tří lahví ve stejný okamžik stejný objem vody (200 ml). A budeme hádat, co se s vodou stane. A otázky mám rovnou dvě:

- 1) Kde se voda **vsákne nejrychleji**?
- 2) Kde nakonec proteče dolů do sklenice **nejméně** vody?

Správné řešení prozradím na konci. Ale určitě na něj přijdete v průběhu následujícího čtení sami.

Zatím pokračujme u té výše zmíněné bohatosti života v půdě. Milion druhů samozřejmě není v každé orné půdě. Zjistilo se, že v běžné půdě, která už je pár desítek let obhospodařovaná moderním intenzivním průmyslovým způsobem – tedy za pomoci minerálních hnojiv a pesticidů – je těch druhů už asi jen 40 tisíc (většina z toho bakterie a viry). Tj. z miliónu druhů zbyla pouhá 4 % původní rozmanitosti. V takto zničené půdě aby žížalu pohledal, zatímco v ideální zdravé půdě se dají najít běžně i 2 tuny žížal na hektar. Jak potvrzují zkušenosti některých biozemědělců, takovou půdu už prakticky nemusíte orat. Žížaly to přeorají za vás...

Všechny půdní organismy se tím co žerou a tím co vylučují, podílí společnými silami na tvorbě půdy, neboť produkují mnoho druhů organických látek. Čím víc organismů a vztahů mezi nimi, tím vyšší je kvalita půdy, tím je odolnější proti různým vlivům a tím větší množství a pestrost organických látek v půdě. Ztráta půdních organismů tedy neznamená jen ztrátu rozmanitosti. Znamená to i ztrátu organické hmoty v půdě a s tím i odolnosti. A o chybějící organické hmotě a souvisejících důsledcích bude vlastně celý zbytek článku.

Fascinujícím faktem je, že v organické půdní hmotě se na celém světě uchovává 1,5 bilionu tun uhlíku, což je asi trojnásobek!!! oproti uhlíku uloženém ve veškeré biomase na zemském povrchu, včetně stromů, keřů a trav. Z hlediska opatření proti změně klimatu, má tedy obnova kvality půdy (navázáním organické hmoty zpět do půdy) teoreticky 3x větší potenciál než tolik propagované sázení stromů. Obzvlášť v ČR, kde máme ornou půdu na 37 % území. Uhlík zaujímá v molekule cca třetinu hmotnosti, takže každá tuna uhlíku, která se naváže na půdu, znamená 3 tuny odstraněného CO₂ z atmosféry (a dvě tuny vypuštěného kyslíku). Navázání uhlíku zpět do půdy má dokonce svůj odborný termín – říká se tomu sequestrace uhlíku.

Neméně fascinující je fakt, že nej kvalitnější hluboká ornice plná humusu dokáže zadržet až 3500 m³ vody na hektar (= 350 l vody na 1 m²). Humusové látky totiž bobtnají a tak na sebe dokážou navázat deseti až dvacetinásobek své váhy vody. Moudré hlavy, které se snaží zachránit ČR před suchem (i povodněmi) spočítaly, že systematickou snahou o navrácení humusu celoplošně do orné půdy v ČR bychom za pár let dosáhli takové zádrže vody v krajině, která objemově odpovídá

deseti vodním nádržím Orlík. Tj. asi 2,5x víc než součet objemů všech našich již stojících přehrad a asi tak 25x víc než objem všech (asi 30) nově plánovaných přehrad, které chce ČR postavit jako řešení boje se suchem.

A v neposlední řadě, v půdě plné humusu by všechno lépe rostlo. Rostliny by byly díky přirozenější skladbě živin a dostatku vláhy pravděpodobně i odolnější. Tj. možná by se tím ušetřilo i pár tun všemožných postřiků na ochranu rostlin. Ale zcela jistě mnoho tun minerálních hnojiv. Ovšem do čela naší vlády jsme si prakticky zvolili Agrofert, jehož hlavní příjem spočívá v prodeji postřiků a umělých hnojiv. Agrofert je ale krachnout nechce. Proto se tu proti změně klimatu raději hlasitě propaguje sázení stromů a proti suchu stavba přehrad, zatímco o organické hmotě v půdě se raději moc nemluví. Takže obnovy humusu v půdě, reorganizaci zemědělství a zbavení se závislosti na minerálních hnojivech se plošně asi jen tak snadno nedočkáme.

Pokud se ovšem pod vlivem tohoto článku budete chtít do obnovy půdy pustit alespoň sami na své zahrádce, vězte, že není hmota jako hmota. Organická hmota může mít mnoho různých podob a většina z nich se v půdě velmi rychle rozkládá, a tedy v brzké době se zase vydýchá (mineralizuje) zpět do atmosféry v podobě CO₂. Nejrychleji se rozkládá čerstvá zelená biomasa (třeba zarytá posekaná tráva), ze které v půdě po pár měsících nezůstane prakticky nic. O něco lépe je na tom hnůj. Ale úplně nejlepší výsledky z hlediska výdrže v půdě má kompost, který už obsahuje i stabilnější humusové látky, které se dokážou navázat na půdu a tvořit s ní dlouhodobě komplexy. Některé humusové látky vydrží v půdě desítky i stovky let. Tedy kompostu zdar!

A teď už jistě tušíte, jak v ideálním případě dopadne náš experiment s lahve-mi a třemi vzorky půdy. Jednoznačným vítězem v obou otázkách by se měla teoreticky stát samozřejmě kvalitní půda s humusem. Vodu nasaje nejrychleji, a nejmíň ji vypustí pryč. Ačkoliv, když to zkusíme na Paletě s dětmi na programech, někdy to dopadne i jinak. Třeba, když jsou vzorky půd moc suché, tak jílem neproteče do sklenice skoro nic, zato příliš suchým kompostem voda klidně profrčí, aniž by ho namočila.

A zpět k Oucmanicím. Netuším, jak přesně je na tom s obsahem organických látek půda na okolních polích. Teoreticky ne úplně nejhůř, protože díky kombinované produkci rostlinné i živočišné výroby, se tu používá na hnojení hnůj a ne jen minerální hnojiva. Ale ani ne úplně nejlíp. Vodní eroze je na mnoha místech

patrná. Při trochu větším krátkém lijáku se z pole valí potoky a vymílají rýhy. Do ideální nasákavosti má tedy půda nejspíš daleko. Pokud jsem vás navnadila na badatelskou notu, tak třeba někdo zkusíte vykopat, spočítat a zvážit množství žížal na metru čtverečním pole. Tak bychom aspoň zjistili, kolik chybí do optimálních 200 g žížal na m² (= 2 t/ha). Lovu žížal zdar!

Vodní eroze na poli za kravínem (únor 2021)

A ještě jsem vám slíbila doporučit dobrý film. Skvělý film z roku 2020, který dobře doplňuje toto půdní téma, se jmenuje „Kiss the ground“. Tedy dle mého volného nedokonalého překladu v nadpisu dnešního článku „Polib půdu“. Jinak oficiální český název tohoto filmu zní „Sklonit se k zemi“. Zda je někde k vidění v českém znění netuším, ale snadno si ho stáhnete na ulozto.cz v původním znění s českými titulky. Přeji pěknou podívanou!

Michaela Míkovcová

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Významná životní výročí v prvním pololetí roku 2021 oslavili:

60 let – Dana Horáková a Alena Moravcová

70 let – František Motl.

Gratulujeme a přejeme zdraví a hodně příjemných dní.

Narození dětí:

Benjamin Vích rodičům Janu a Miroslavě Víchové

Adam Džbánek rodičům Janu Džbánkovi a Lucii Martinové

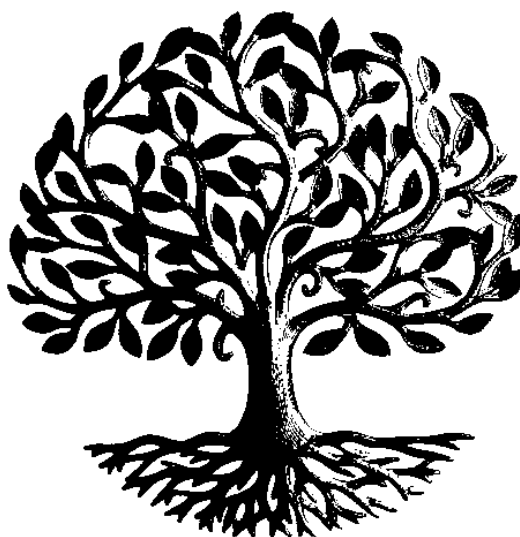
Dětem a jejich rodičům přejeme hodně štěstí a radosti.

Úmrtí:

Jaroslav Čermák, 17. ledna 2021 ve věku 82 let

Jirí Vacek, 1. března 2021 ve věku 72 let

Čest jejich památce.

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI OBCE OUCMANICE

S určitou hrdostí se hlásím k tomu, že jsem Oucmaňákem. Je příjemné poslouchat pozitivní hodnocení upravenosti, vybavenosti a kulturního života naší vesnice návštěvníky, kteří tudy projíždějí či znají vesnici z návštěv Palety nebo příbuzných. Na úrovni nám fungují i odpovídající služby a je radost se dívat na velký počet malých dětí skotačících na hřišti. Prostě vesnice žije! Za tím vším je třeba vidět obětavou práci lidí, kteří jsou schopni dát něco ze svého ve prospěch společného. Důležité je uvědomovat si, že hodnoty, které zde máme, nejsou výsledkem práce pouze současníků. Historicky jsou Oucmanice výjimečné v tom, že bez ohledu na fungující politický systém, naši vesnici vedli vždy moudří lidé. Nikdy bychom na ně neměli zapomínat. Pokusíme se vždy ve zpravodaji někoho z nich připomenout.

František LÁSKA

*29. června 1880, + 5. listopadu 1949

První starosta obce po vzniku ČSR, sedlák, politik, spisovatel

Pan František Láska se stal jednou z nejvýznamnějších osobností obce, především v období první republiky. Nejen, že byl jejím prvním starostou od roku 1919, ale byl předsedou místního Spořitelního a záložního spolku a velice aktivně zastupoval obec navenek. Především jako funkcionář Republikánské strany zemědělského a malorolnického lidu, dále byl dozorcem Vzájemné pojišťovny v Albrechticích nad Orlicí, místopředsedou správní rady cukrovaru v Cerekvici nad Loučnou, místopředsedou Sdružení venkovských kronikářů v Praze a jak píše ve svém díle „Obec Sruby v historii pamětech a vzpomínkách“, pracoval ještě v řadě dalších institucí a spolků kulturních, hospodářských, družstevních, jakož i komisích finančních a daňových. Neuvěřitelné! Vedle historie obce Sruby sepsal již dříve nádhernou a pro naši obec velice významnou publikaci „Historie a paměti obce Oucmanice“. Třetím jeho dílem je „Památník obce Běstovice“.

František Láska se narodil 29. června 1880 ve Srubech čp. 38, jako syn rolníka. Vystudoval měšťanskou školu v Chocni, dále absolvoval tříletou vojenskou službu v Hercegovině. V roce 1904 se oženil s Růženou Houdkovou a převzal hospodářství jejich rodičů na čp. 54 ve Srubech. Již jako mladý byl velice aktivní, založil ve Srubech Spořitelní a záložní spolek a v roce 1911 se stal starostou obce. Vzhledem ke vztahovým nedorozuměním se v roce 1912 vzdal všech funkcí, statek ve Srubech prodal a odstěhoval se s rodinou do Oucmanic. Koupil statek čp. 17, přikoupil pozemky a hospodařil na výměře cca 20,5 ha půdy. Po vypuknutí první světové války narukoval a účastnil se mnoha bojů, především na italské frontě. V roce 1916 tragicky zemřela jeho manželka, a tak se musel vrátit na hospodářství. Znovu se oženil v roce 1920 s Emilií Doležalovou z hostince čp. 34. Z prvního manželství měl dvě děti, Václava a Marii, které se odstěhovaly do Albrechtic, a z druhého manželství jednu dceru Emilii, narozenou v roce 1921. Ta se provdala za Josefa Šolce, se kterým měli dceru Emilii, pokračovatelku rodu. Většina oucmanických tedy ví, že žijícími potomky rodu Františka Lásky v Oucmanicích jsou paní Emilie Čermáková z čp. 25, její dvě dcery Milena a Jaroslava a vnučka Augustinka.

Pro naši obec zvláště významnými akcemi, na jejichž uskutečnění se osobně podílel, bylo zřízení veřejného vodovodu v roce 1928 a především elektrifikace obce v roce 1941. O jeho nemalých aktivitách i během okupace svědčí zápisy v naší kronice.

Posledním jeho velmi záslužným počinem bylo zajištění odlití nového zvonu do kapličky, který nahradil zvon zrekvírovaný během druhé světové války. Jako

předseda výboru pro rozšíření kapličky a zřízení hřbitova v Oucmanicích zorganizoval, vykomunikoval a finančně zkoordinoval výrobu zvonu, což v té době bylo velice složité. Smutnou skutečností bylo, že po slavnostním vysvěcení zvonu o pouti 12. června 1949 byl právě František Láška ten, jemuž zvonil oznámení o úmrtí jako první.

Zemřel ve svých 69 letech a zanechal zde veliké dědictví. Jeho zájem o historii a schopnost zaznamenat události nám umožňují vrátet se zpátky, poznávat minulost, a tak lépe pochopit současnost. Pokud by někdo z čtenářů měl chuť přečíst si jeho dílka, obraťte se na knihovnici paní Čermákovou. Určitě je ráda zapůjčí.

Na závěr mi dovoluťte vyjádřit panu Františku Láškovi úctu a poděkování za vše, co pro Oucmanice udělal.

Petr Marek

U Lásků

OUCMAŇÁČEK ŽIJE

S radostí píší, že Oucmaňáček od června opět běží. Stihli jsme zajít do brandýských lázní na zmrzlinu, zahrát si pár venkovních her a začátek prázdnin přivítali společnou „grilovačkou“ na hřišti.

A co děti dělaly a kde trávily čas během pandemie, jsme se zeptaly přímo jich.

„Co jsi dělal ve volném čase, když jsi nemohl navštěvovat kroužky?“

Kryštof R. (12 let): „Hrál jsem si s legem, stavěl puzzle a jezdil na koloběžce.“

Mikuláš R. (8let): „Hrál jsem si venku a v zimě sáňkoval.“

Jakub M. (10 let): „Hrál jsem si venku s klukama.“

Anička (11 let): „V zimě jsem chodila bruslit a sáňkovat, trávila jsem čas venku na zahradě.“

Marianka (7 let): „Malovala, jezdila na bruslích a hrála si venku.“

Rozárka (7 let): „Malovala nejraději koně, chodila si hrát ven.“

Markétka (8 let): „Učila jsem se a četla si.“

Nela (11 let): „Chodila jsem ven s holkama.“

Grilování s Oucmaňáčkem 2. července

Emča (11 let): „Chodila jsem s holkama venčit želvy.“

Maruška (12 let): „Hodně jsem si četla a koukala na filmy.“

Eliška (11 let): „Chodila jsem ven s holkama a malovala si.“

Máš nějaké oblíbené místo v Oucmanicích, kde rád trávíš čas?

Kryštof R. (12 let) – „hřiště“

Mikuláš R. (8 let) – „les za hřištěm“

Jakub M. (10 let) – „bunkr za hřištěm a rybník“

Toník (6 let) – „rád chodím na procházky k rozhledně a jezdím na kole okolo naší vesnice“

Anička (11 let) – „Paletu“

Maruška (12 let) – „náš dům a zahradu“

Nela (11 let) – „les za hřištěm“

Eliška (11 let) – „Paletu a rozhlednu“

Marianka (7 let) – „Paletu“

Rozárka (7 let) – „hřiště“

Všem zúčastněným děkuji za spolupráci a budu se těšit na září. Krásné prázdniny všem.

Iveta Punová

Grilování s Oucmaňáčkem 2. července

POSLEDNÍ KOVÁŘ V č.p. 45

Dostal jsem možnost napsat článek o oucmanické kovárně.

Zavzpomínat na bývalou kovárnu jsem zašel k dobrým sousedům manželům Jiráčkovým z č.p.57

Možná očekáváte stejně jako já na začátku popis některého z domů a jeho kdysi funkčního vybavení s doplňující fotkou. Nic takového už není.

Nikdo už dnes kovárnu nepamatuje, nedochovala se ani fotografie stavení, zbylo jen pár střípků z vyprávění.

Posledním kovářem provozujícím řemeslo byl Josef Škorpil nar. 1880, právě děda Ludmily Jiráčkové rozené Škorpilové.

Kovárna stála vedle hospody na místě dnešního čp. 45, pozemek budovy zasahoval do části dnešní zpevněné plochy před sálem hospody.

Někde v těchto místech rostl kaštan, ke kterému vázali zákazníci koně. Potřebným doplňkem byl i rybníček jako zdroj vody pro tepelné zpracování oceli a napojení zvířat. Výheň bývala pravděpodobně z venkovní strany stavení.

Život v kovárně nebyl pouze o práci v živnosti, Josef Škorpil pracoval v Brandýse v „Kaubovce“ továrně na výrobu čistících mlýnků na obilí. Při vjezdu do Brandýsa jsou ještě po levé straně nad CIEBEM vidět zbytky základů nedávno stržené budovy továrny.

Kovařinu provozoval po práci, nejen tu, chodíval kopávat pařezy a pokud se

nedařilo drobné p. Vincencové zavřít hospodu, zaběhla pro kováře, ať vymete bujaré štamgasty.

A jak se žilo ostatním ve stavení? Děti spávali na půdě a maminka Anna nar.1884 pomáhala manželovi s kovařinou, často mu i nosovala svačiny do Kaubovky.

V roce 1937 se syn Ladislav nar.1912 oženil s Annou rozenou Bubeníkovou. Na přání Josefa potom ještě ten rok strhly starou kovárnu a na stejné parcele spolu s rodiči postavily nový domek, dnešní čp. 45. Až z této doby jsou přiložené fotografie. Teprve do něj se narodily sestry Anna a Ludmila za jejíž vzpomínky z vyprávění rodičů a prarodičů jsem moc vděčný.

Jakub Robenek

Josef Škorpil (vlevo) s rodinou při stavbě čp. 45

NEBEZPEČÍ VZNIKU POŽÁRU V LETNÍCH MĚSÍCÍCH

Současné letní počasí nás láká ven do přírody nejen na koupání, ale i na různé procházky a kempování v přírodě. Avšak vysoké letní teploty, menší množství srážek a zvýšený pohyb osob ve volné přírodě vytváří kombinaci, která může zapříčinit požáry v lesích, na lukách, polích a dalších volných prostranstvích. Při delším období s vysokými teplotami a malým množstvím srážek se zvyšuje pravděpodobnost vzniku požárů s velmi rychlým šířením do okolí.

Nejhůře se hasičům likvidují lesní požáry v nedostupném terénu, kde jsou ztížené možnosti zásobování hasební vodou, kterou je potřeba dopravovat na velké vzdálenosti. Také chování ohně v lese je nepředvídatelné, požár se může šířit pod zemí nebo je přenesen větrem na další vzdálená místa. Zásahy v lesním prostředí jsou také většinou časově náročné a vyžadují nasazení velkého počtu jednotek požární ochrany.

Připomínám proto základní pravidla, které je nutné v tomto období dodržovat. V první řadě platí přísný zákaz kouření, rozdělávání nebo udržování otevřeného ohně v lese a do vzdálenosti 50 metrů od okraje lesa. Zejména za suchého a teplého počasí platí tento zákaz i na polích, loukách a všude tam, kde by mohlo takové počínání končit požárem. Z praxe vím, že odhozený nedopalek cigarety může doutnat i několik hodin, než zapálí hořlavé látky v jeho okolí.

Při táboření nikdy nezapomínejte mít při ruce dostatečnou zásobu vody pro případné uhašení počínajícího požáru. V místě, kde jste tábořili, nikdy nezapomeňte oheň uhasit a zasypat hlínou. Za silného větru bychom oheň neměli rozdělávat vůbec.

Pamatujte, že za suchého počasí stačí k zapálení porostu výfuk z osobního automobilu, který vyschlou trávou projel.

V období žní a sucha se vyvarujte vypouštění lampiónků štěstí a odpalování pyrotechnických výrobků.

Pozor také při letním grilování na venkovních prostranstvích, aby žhavé uhlíky nezpůsobily požár.

V případě, že jste zjistili požár v lese a nejste si jisti, že jej zvládnete, je lepší utéci do dostatečné vzdálenosti a neprodleně požár ohlásit na linku 150 nebo 112. Čím dříve se požár začne hasit, tím menší je nebezpečí ohrožení zdraví a materiální škody.

npor. Milan Vincenc HZS Pak

Májový oheň 5. června 2021

Z ČINNOSTI HASIČSKÉHO SPOLKU

Něco málo o činnosti sboru za poslední ne zrovna jednoduché covidové období. Není moc o čem psát, a tak se pokusím shrnout vše, co se událo od poslední výroční valné hromady sboru z listopadu 2019.

Většina akcí, které jsme si naplánovali na minulé VVH, byla zrušena díky vládním nařízením kvůli pandemii covid včetně valné hromady za rok 2020.

První adventní neděli 2019 se konalo zdobení vánočního stroměčku se zpíváním dětí z kroužku Oucmaňáček za hudebního doprovodu paní Kubasové ze Sudislavi nad Orlicí. Tradičně se podával čaj s rumem, pro děti bez, svařák a teplá medovina. Tentokrát byla velká účast dětí i dospělých a počasí nám také přálo.

Turnaj ve stolním tenise se konal 27. a 28. prosince 2019. Děti si zahrály šest a dospělých dvacet. O občerstvení se postaral Jirka Dostál a Marta Dostálová a o organizaci Jana Minářová, Ivana Michalcová, Josef Hlávka a Jiří Krška.

Tříkrálovou sbírku uspořádal spolek Oucmaňáček a tato akce mu byla po domluvě přenechána i na další roky.

Dětský karneval naplánovaný na 21. března se nekonal.

Sběr železného šrotu se uskutečnil 1. až 3. května. Kontejner přistavila firma Ivan Ševčuk z Vysokého Mýta. Vybralo se 3000 kg železného šrotu.

Dne 6. června 2020 jsme místo nepovolených čarodějnic uspořádali Májový oheň. Lidí se sešlo hodně, ale ve večerních hodinách je rozehnala průtrž a zůstali jen ti otrlí a ti co se dokázali nacpat pod střechu boudy.

V sobotu 27. června 2020 proběhl za krásného počasí Dětský den. Teplo a sluníčko zlákal na trať 32 dětí, některé i s rodiči.

Rybářské závody se tentokrát konaly 3. října 2020 od 15 hodin opět za nádherného počasí, chytalo se do 18 hodin a poslední účastníci se rozešli ve 22 hodin.

Zúčastnilo se 12 dětí a 7 dospělých, za dlouhou dobu to byla nejlepší účast na této akci. Občerstvení si vzal na starost Jakub Pavlíček, točil pivo a limo a bříška účastníků naplnila Nikola Minářová a Josef Hlávka. Nachytné ryby byly řádně přeměřeny a zapsány. O zápis se postaral Jiří Krška a Jana Minářová. Celkem bylo uloveno 56 ryb v délce 1323 cm

Ostatní akce naplánované do konce roku se neuskutečnily.

Párty stan byl zapůjčen celkem 7krát, z toho 6krát ho stavěl a boural Jiří Krška a Jana Minářová. Na konci roku byl stan na opravě, protože už potřeboval údržbu za léta používání a občas nevhodného zacházení.

V roce 2020 oslavil výročí narození 60 let bratr Vladimír Džbánek, dar i s přáním mu doručil Jiří Krška a Jana Minářová.

Výročí členství u hasičů: Michala Jirásková a Romana Suchánková 10 let, Jaroslav Bis 20 let a Milan Vincenc 40 let.

K 31. prosinci 2020 měl sbor celkem 64 členů, z toho 10 přispívajících a 9 mladých hasičů.

Jestli jste dočetli až sem, tak Vás to aspoň trochu zajímalo a jsem za to rád. Ještě bych Vás rád pozval na akce, které sbor uskuteční po prázdninách, aspoň v to věříme. Tradičně budou rybářské závody, drakiáda, zdobení vánočního stro-

mečku, turnaj ve stolním tenise a pro členy sboru VVH. Rádi bychom ještě uspořádali dětské odpoledne, které jsme nestihli do prázdnin, ale uvidíme, jak to všechno bude.

Jiří Krška

„ANO, MÁTE PRAVDU, VŠICHNI MÁTE PRAVDU.“

Následující text napsal autor Malého prince Antoine de Saint-Exupéry v bolavém roce 1939, v roce kdy vypukla druhá světová válka:

„Chcete-li přesvědčit o obłudnosti války někoho, kdo válku nezavrhuje, neříkejte mu, že je barbar: než ho začnete soudit, snažte se mu porozumět.

Zamyslete se nad důstojníkem z jihu, který byl při bojích o pohorí Rif velitelem předsunutého stanoviště, vraženého jako klín mezi dva masívy ovlá-

dané vzbouřenci. Jednou večer k němu přišli vyjednávači ze západního úbočí. Pil se čaj, jak se sluší a patří, a tu zazněla střelba. Kmeny z východních hor zahájily útok. Když chtěl kapitán rychle poslat nepřátelské vyjednávače do bezpečí, odpověděli mu: „Dnes jsme tvými hosty. Bůh nedovolí, abychom Tě opustili...“ Přidali se k jeho vojákům, zachránili stanoviště a potom se zas vyšplhali do svého orlího hnízda.

Ale v předvečer dne, kdy se oni chystali ho napadnout, vypravili ke kapitánovi posly:

„Tuhle večer jsme ti pomohli...“

„Ano...“

Vystříleli jsme kvůli tobě tři sta nábojů...

„Ano...“

„Slušelo by se, abys nám je vrátil.“

A velkodušný kapitán není schopen těžit z výhody, za niž vděčí jejich šlechetnosti.“ Vrací náboje, které použijí proti němu.

Pravdou pro člověka je to, co z něho činí člověka. Kdo poznal takovou ušlechtilost v lidských vztazích, takovou loajální hru, takovou vzájemnou úctu, jež zavazuje na život, nemůže nesrovnávat tuto vznešenost s přihlouplým dobřáctvím nějakého demagoga, který dává najevo své bratrství s Araby tím, že je mocně poplácává po ramenou, že jim lichotí a zároveň je ponižuje; kdo to všechno poznal, pocítí k vám, kteří s ním třeba nesouhlasíte, jen pohrdavý soucit. A pravdu bude mít on. Ale i vy budete mít pravdu, protože nenávidíte válku.

Chceme-li porozumět člověku a jeho potřebám, chceme-li poznat to podstatné v něm, nesmíme samozřejmost našich pravd klást proti sobě. Ano, máte pravdu. Všichni máte pravdu. Logikou se dá všechno dokázat. Pravdu má i ten, kdo svaluje všechny bolesti světa na hrbaté. Vypovíme-li boj hrbatým, brzy budeme strženi jeho zápalen. Pomstíme zločiny hrbatých. A hrbatí se jistě taky dopouštějí zločinů.

Chceme-li se dobrat toho podstatného, musíme na chvíli zapomenout na vše, co nás rozděluje, neboť v patách tomuto rozdělení jde celý korán neo-chvějných pravd a z nich plynoucího fanatismu. Je možné dělit lidi na pravičáky a levičáky, na hrbaté a nehrbaté, na fašisty a demokraty, a ta dělítka jsou nevratná. Ale pravda, jak víte, spočívá v tom, co svět zjednodušuje, a nikoli v tom, co tvoří chaos. Pravda, to je řeč, která nám přibližuje vesmír. Newton „neobjevil“ nějaký dlouho utajovaný zákon, nerozluštil jej jako křížovku, Newton vykonal tvůrčí čin. Dal základy lidské řeči, kterou lze vyjádřit pád jablka na louku stejně jako stoupání slunce po obloze. Pravda není to, co se dá vysvětlit, ale to, co zjednodušuje.

Nač se přít, která ideologie je lepší? Jestliže je možné všechny je vysvětlit, je možné i všechny je vyvrátit, a podobné spory budí jen pochybnosti o lidském štěstí. A přitom všude kolem nás mají lidé stejné touhy.

Chceme být osvobozeni. Kdo kope krumpáčem, chce vědět, jaký smysl má to kopání. Kope-li vězeň, kopání ho ponižuje a znamená to docela něco jiného, než když kope zlatokop, kterého každé kopnutí povznáší. Galeje nejsou tam, kde se kope krumpáčem. Žádná hmatatelná hrůza neexistuje. Galeje jsou tam,

kde rány krumpáčem nemají smysl, kde nespojují toho, kdo kope, se společenstvím všech lidí. Proto se snažíme uprchnout z galejí.

V Evropě jsou stovky miliónů lidí, kteří neznají smysl své existence a chtěli by procitnout. Průmysl je vyrval z tradice selských rodů a zavřel je do obrovských ghett, podobných seřadovacím nádražím přecpaným černými vlakovými soupravami. A tam v těch dělnických předměstích by chtěli být probuzeni.

Jiným, chyceným ozubenými kolečky nejrůznějších zaměstnání, je odepřeno vzrušení průkopníků, radostné opojení, které dává víra nebo věda. Myslelo se, že k jejich probuzení stačí, aby se měli do čeho obléknout a co jíst, aby byly splněny jejich potřeby. A tak se z nich pomalu vychovali maloměšťáci, omezení politikové, technici nepřístupní citovému životu.

Všichni si více či méně vědomě přejeme procitnout. Ale mnohá řešení jsou mylná. Je ovšem možné probudit lidi tím, že je oblékneme do uniforem. Začnou pak zpívat válečné písně a dělit se s kamarády o chléb. Najdou to, co hledají: pocit pospolitosti. Ale chléb v této podobě jim přinese smrt. Je možné vyhrabat dřevěné modly a obnovit staré mýty, které se už osvědčily, je možné vzkřísit pangermánský mysticismus nebo mysticismus římského impéria... Ale jsou to modly živící se masem.

Proč se nenávidět? Jsme závislí jedni na druhých, jsme unášeni touž planetou, jsme posádka téže lodi. A je-li plodné, když jednotlivé civilizace měří své síly a podněcují tak vznik nových syntéz, je obludné, když se navzájem ničí.

Jelikož nám k osvobození stačí, abychom si pomáhali ujasnit cíl, který nás navzájem spojuje, pak je třeba hledat jej v tom, co je nám všem společné. Chirurg si při vizitě nevšímá bédování vyšetřovaného, ale uvažuje nad nemocným, jak vyléčit člověka. Chirurg mluví univerzálním jazykem. Stejně tak fyzik, když se zamýšlí nad podivuhodnými rovnicemi, které platí zároveň pro atom i mlhovinu. A tak to pokračuje až k prostému pastevci. Neboť ten, kdo pokorně hlídá pár ovcí pod hvězdnou oblohou a je si vědom své úlohy, objeví, že je víc než služebník. Je hlídka. A každá hlídka je odpovědná za celou říši.“

Vybral Otto Robenek